

Местни породи говеда

До началото на XX-ти век в нашата страна е имало само две местни породи говеда, които постепенно са били погълнати от внесените от други страни високопродуктивни културни породи говеда. Основната причина за тяхното изместване и минималния брой животни в момента, е липсата на икономически интерес от използването им.

Непрекъснатото намаляване и изчезването на отделните видове и породи животни в света през последните години крие значителни рискове. Със загубата на всяка порода се губят специфични признаци. Всички създадени от човека породи са културна и национална ценност. Генетичните ресурси на селскостопанските животни са сред най-ценните и стратегически важни активи за всяка държава, необходимо условие за развитието на устойчиво селскостопанско производство. Ценното в тези породи е добрата им приспособеност към дадена екологична зона, с нейните климатични особености, устойчивост на специфични за района паразити и болести, способността да оползотворяват специфични, нискокачествени фуражи и да усвояват терени и ресурси, които не могат да се използват от други породи, имат добри репродуктивни качества и са дълголетни. Те сами по себе си представляват един генен резерв за страната си.

У нас има две местни породи говеда:

Българско сиво говедо

Сивото говедо е примитивна порода широко разпространена и използвана в нашата страна още от далечното минало. То има общ произход с останалите сиви степни говеда от Европа – Унгарското и Украинското сиви степни говеда, Андалузкото, Романьола и др.

В процеса на отглеждането на Българското Сиво говедо са се оформили две отродия – *Местно сиво говедо* и *Сиво Искърско говедо*.

Цветът на космената покривка на Местното сиво и Искърското говедо е сив, като варира от светлосиво до сиво-черно. Някои животни са почти бели. Биците обикновено са по-тъмни. При тях космената покривка е по-тъмна по шията, плешките и около очите. Космите по края на ушите и китката на опашката са черни. Лигавиците и мукозите са черни. Телетата се раждат с

кафяво-червеникав цвят, като към 2-3 месечна възраст стават сиво-черни и след това – сиви

По тип и телосложение Сивото говедо има характерните форми на работния тип говеда – по-добре развит е предния пояс на тялото и по-слабо задния. Рогата на кравите са лирообразни или вилообразни и дълги. При биците са прави и дебели. Шията е средно дълга и замускулена с голям гердан. Крупата е сравнително дълга, но често тясна, стреховидна и свлечена. Вимето е малко, окосмено. Краката са средно дълги и дебели, сухи, здрави и със здрави копита. Костната система е добре развита, здрава. Кожата е дебела и плътна. Тялото е средно замускулено. При угодяване животните отлагат предимно тлъстини около вътрешните органи и подкожни. Месото е сухо с по-тъмно червен цвят

Местното сиво говедо. То е било разпространено предимно в планинските и полупланински райони и е използвано предимно за работа и задоволяване на нуждите от хранителни продукти – мляко и месо.

Височината при холката на кравите е 110-115 см, с жива маса 250-350 kg. Млечността на кравите е била ниска – 800-900 kg. В по-късни периоди, след 1944 год. при подобрени условия на отглеждане и хранене някои стада от породата са достигали и средна млечност 1400 – 1500 kg.

Ценните качества на Местното сиво говедо са здравата конституция, осигуряваща му устойчивост при неблагоприятни условия на отглеждане, наследствено затвърдено дребноплодие и устойчивост на заболявания.

Сивото Искърско говедо е създадено чрез отбор и подбор, а също и при подобрени условия на хранене и отглеждане в Северозападна България по долините на реките Искър, Вит, Осъм, Скът и Росица. От там то е разпространено и в други части на страната.

Искърското говедо е по-едро и с по-висока продуктивност от Местното сиво. Височината при холката на кравите е 120-124 см, а живата маса - 440-460 kg. Живата маса на биците е 600-700 kg. Телетата се раждат с жива маса 22-23 kg. Българското сиво говедо е къснозряло. Телетата имат бавен растеж и по-късно влизат в полова и стопанска зрелост.

Млечността на контролираните крави от породата е била 1800-2000 kg, с 4,2 - 4,4% мастни вещества. В отделни стада средната млечност е достигала 2600-2800 kg с 4,4-4,6% масленост. Рекордистка на породата, крава Милка 45, на трета лактация е дала 6280 kg мляко с 4,70% мастни вещества.

Към 2011 г от Българското сиво говедо, като цяло са останали 1630 крави, отглеждани в 41 стада. Поради малкия брой трудно се поддържат и диференцират и животни от двете отродия.

Родопско късорого говедо

Родопското късорого говедо е наша стара местна порода. Отглеждано е на Балканския полуостров още преди идването на траките. Запазило се е в чист вид само в планинските райони и по-точно в Родопския масив.

Родопското говедо е дребно и с ниска жива маса. В телосложението му преобладават характерните екстериорни особености на примитивните, използвани за работа говеда. Главата е малка, с къси и чупливи рога. Гръбната линия най-често е владена. Крупата е малка, често наклонена, стреховидна и заострена. Вимето е малко, недоразвито и силно окосмено. Краката са тънки здрави и със здрави копита. Костите са тънки, мускулатурата е слабо развита. Животните са със здрава конституция, жив темперамент и много подвижни.

Цветът на космената покривка е едноцветен (без петна). Срещат се животни с различен цвят на косъма - сиво-кафяв, тъмносиво-кафяв, черен,

червено-жълт, сив и др. Преобладават животни със червено-кафяв косъм, светъл пръстен около носното огледало и светла линия по дължината на гърба – фиг.49. Телетата се раждат със различен цвят в съответствие с този на майките. Носното огледало и мукозите са тъмно оцветени.

Родопското говедо е най-дребната наша порода. Височината при холката на кравите варира от 90 до 110 см, а живата маса варира от 180 до 300 kg. Живата маса на биците е 250-400 kg. Телетата се раждат с ниска жива маса – 10-12 kg, а при по-едрите крави до 15-18 kg. Млечната продуктивност на породата е ниска – 500-600 kg, като при елитни животни достига до 1200-1300 kg. Сравнително по-висок е процента мастни вещества – 4,5 - 5%.

Сега типични чистопородни животни от Родопското късорого говедо към 2011 г са останали 698 крави, отглеждани в 41 стада. Основната част от него е включена в кръстосването с Джерсей и е в основата на нашата порода Българско родопско говедо.